

ISSN
3060-527X

№7
2026

TA'LIMDA ISTIQBÖLLI IZLANISHLAR

TA'LIMDA ISTIQBOLLI IZLANISHLAR

Xalqaro ilmiy-metodik jurnal

ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В ОБРАЗОВАНИИ

*Международный научно-методический
журнал*

PROSPECTIVE RESEARCH IN EDUCATION

International scientific methodological journal

№ 7-Son, 1-Qism 2026-yil

Jurnal 2025-yilda tashkil etilgan.

Jurnal 1 yilda 12 marta nashr etiladi

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAK Rayosatining 2024 - yil 7 - iyundagi 355-son qarori bilan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

MUNDARIJA:

Mualliflar	Maqola sarlavhasi	Yo'nalishi	Bet
<i>AXROROV VORIS YUNUSOVICH</i>	BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA NIZOLI VAZIYATLARDA HISSIY BARQARORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK ASOSLARI	PSIXOLOGIYA	10
	СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОЙ УСТОЙЧИВОСТИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ В КОНФЛИКТНЫХ СИТУАЦИЯХ		
	SOCIO-PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS FOR DEVELOPING EMOTIONAL STABILITY IN FUTURE TEACHERS IN CONFLICT SITUATIONS		
<i>ARABBAYEV AROBIDIN XUSNIDINOVICH</i>	PEDAGOGIK YO'NALISHDAGI MAGISTRANTLARDA ILMIY-TADQIQOT FAOLIYATI ASOSIDA ILMIY KO'NIKMALARNI SHAKLLANTIRISH	PEDAGOGIKA	15
	ФОРМИРОВАНИЕ НАУЧНЫХ НАВЫКОВ НА ОСНОВЕ НАУЧНО- ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ У МАГИСТРАТУР ПО ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ НАПРАВЛЕНИЮ		
	FORMATION OF SCIENTIFIC SKILLS ON THE BASIS OF RESEARCH ACTIVITY IN MASTER STUDENTS IN PEDAGOGICAL DIRECTION		
<i>BADALXODJAYEV TO'LQINJON IKRAMIDDINOVICH</i>	SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN MOSLASHUVCHAN O'QUV PLATFORMALARI	PEDAGOGIKA	24
	АДАПТИВНЫЕ ПЛАТФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ НА ОСНОВЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА		
	ARTIFICIAL INTELLIGENCE-BASED ADAPTIVE LEARNING PLATFORMS		
<i>HAMROYEVA XOLIDA RIZOQUL QIZI</i>	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING NUTQ FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA VIZUAL VOSITALAR VA O'YIN TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI	PEDAGOGIKA	29
	МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВИЗУАЛЬНЫХ СРЕДСТВ И ИГРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ РЕЧЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ		
	METHODOLOGY FOR USING VISUAL AIDS AND GAME TECHNOLOGIES IN DEVELOPING THE SPEECH ACTIVITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS		
<i>IBRAXIMJANOVA GAVHAR AMANBAYEVNA</i>	MUSIQA NAZARIYASI FANLARI UCHUN ELEKTRON TA'LIM PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH	PEDAGOGIKA	35
	СОЗДАНИЕ И ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ ДИСЦИПЛИН ПО ТЕОРИИ МУЗЫКИ		
	CREATION AND USE OF ELECTRONIC EDUCATIONAL PLATFORMS FOR MUSIC THEORY DISCIPLINES		

<i>ISMATOVA HALOVAT BAKTIYOROVNA</i>	O'SMIRLARDA DESTRUKTIV XULQ-ATVOR RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI PSIXOLOGIK OMILLAR VA PROFILAKTIK YONDASHUVLAR	PSIXOLOGIYA	40
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ, ВЛИЯЮЩИЕ НА РАЗВИТИЕ ДЕСТРУКТИВНОГО ПОВЕДЕНИЯ У ПОДРОСТКОВ, И ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ		
	PSYCHOLOGICAL FACTORS INFLUENCING THE DEVELOPMENT OF DESTRUCTIVE BEHAVIOR IN ADOLESCENTS AND PREVENTIVE APPROACHES		
<i>KUSHAKOVA NODIRA ODILOVNA</i>	"J.D. SALINGERNING «THE CATCHER IN THE RYE» ROMANIDA «TA'LIM» KONSEPTUAL BIRLIGINING VERBALIZATSIYASI"	PEDAGOGIKA	46
	ВЕРБАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЙ ЕДИНИЦЫ «ОБРАЗОВАНИЕ» В РОМАНЕ ДЖ. Д. СЭЛИНДЖЕРА «НАД ПРОПАСТЬЮ ВО РЖИ»		
	ERBALIZATION OF THE CONCEPTUAL UNIT "EDUCATION" IN J.D. SALINGER'S NOVEL THE CATCHER IN THE RYE		
<i>O'KTAMOVA SHOHIDA ODILBEK QIZI</i>	O'SMIRLAR EMOTSIONAL HOLATINI EKSPERIMENTAL O'RGANISH	PSIXOLOGIYA	54
	ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ ПОДРОСТКОВ		
	EXPERIMENTAL STUDY OF ADOLESCENTS' EMOTIONAL STATE		
<i>PANJIYEV QURBONNIYOZ BERDIYEVICH</i>	BO'LAJAK MUSIQA O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR TAHLILI	PEDAGOGIKA	62
	АНАЛИЗ СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ К РАЗВИТИЮ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ МУЗЫКИ		
	ANALYSIS OF MODERN APPROACHES TO DEVELOPING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE MUSIC TEACHERS		
<i>RAXIMBAYEVA GULYORA ULUGBEKOVNA</i>	TALABALARDA IJTIMOY IDENTIFIKATSIYA SHAKLLANISHIDA EMOTSIONAL INTELLEKTNING ROLI	PSIXOLOGIYA	68
	РОЛЬ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ФОРМИРОВАНИИ СОЦИАЛЬНОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ СТУДЕНТОВ		
	THE ROLE OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN THE FORMATION OF STUDENTS' SOCIAL IDENTIFICATION		
<i>RO'ZIMURODOV ILYOS AZAMAT O'GLI</i>	BO'LAJAK MUSIQA O'QITUVCHILARINING CHOLG'U IJROCHILIGI KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA AFG'ON RUBOBIDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI	PEDAGOGIKA	75
	ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ АФГАНСКОГО РУБАБА В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ИНСТРУМЕНТАЛЬНОЙ ИСПОЛНИТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ МУЗЫКИ		
	PEDAGOGICAL POSSIBILITIES OF USING THE AFGHAN RUBAB IN IMPROVING THE INSTRUMENTAL PERFORMANCE COMPETENCE OF FUTURE MUSIC TEACHERS		

<i>XUSANOVA NIGINA BAXTIYOR QIZI</i>	O'QITUVCHINING INNOVATSION MADANIYATI PEDAGOGIK FAOLIYAT SAMARADORLIGINING MUHIM OMILI SIFATIDA	PEDAGOGIKA	81
	ИННОВАЦИОННАЯ КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА КАК ВАЖНЫЙ ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОСТИ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ		
	THE INNOVATIVE CULTURE OF A TEACHER AS AN IMPORTANT FACTOR OF PEDAGOGICAL ACTIVITY EFFICIENCY		
<i>XUDDIEVA UMIIDA AMINJON KIZI</i>	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MATEMATIK SAVODXONLIGINI SUN'IY INTELLEKT TECHNOLOGIYALARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH METODI-KASI	PEDAGOGIKA	91
	МЕТОДИКА РАЗВИТИЯ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА		
	METHODOLOGY FOR DEVELOPING MATHEMATICAL LITERACY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS BASED ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES		
<i>SUVONOVA LOBARXON ISLOM QIZI</i>	TALABALARDA PEDAGOGIK DIZAYN ASOSIDA TA'LIMYIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	PSIXOLOGIYA	96
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ДИЗАЙНА		
	PSYCHOLOGICAL FEATURES OF DEVELOPING STUDENTS' EDUCATIONAL COMPETENCIES BASED ON INSTRUCTIONAL DESIGN		
<i>XAYDAROV ADXAM FAYZULLAEVICH</i>	TA'LIM TIZIMIDA ZAMONAVIY AXBOROT TECHNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	PEDAGOGIKA	102
	ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАНИИ		
	FEATURES OF USING MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN EDUCATION		
<i>AHMADOVA MAHBUBA SHAVKAT QIZI</i>	ALISHER NAVOIY ASARLARI ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA BAG'RIKENGLIK VA O'ZARO HURMAT MADANIYATINI TARBIYALASH	PEDAGOGIKA	107
	ВОСПИТАНИЕ ТОЛЕРАНТНОСТИ И КУЛЬТУРЫ ВЗАИМНОГО УВАЖЕНИЯ У УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ НА ОСНОВЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ АЛИШЕРА НАВОИ		
	FOSTERING TOLERANCE AND A CULTURE OF MUTUAL RESPECT AMONG PRIMARY SCHOOL STUDENTS THROUGH THE WORKS OF ALISHER NAVOI		

<i>ALIMARDANOVA SITORA IKROM QIZI</i>	MAXSUS TA'LIM EHTIYOJIGA EGA BOLALARNI QO'LLABQUVVATLASHDA ZAMONAVIY TEKNOLOGIYALARNING O'RNI	PEDAGOGIKA	113
	РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОДДЕРЖКЕ ДЕТЕЙ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ		
	THE ROLE OF MODERN TECHNOLOGIES IN SUPPORTING CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS		
<i>АСЛАМКУЛОВА ПАРВИНА ЖАМШИД КИЗИ</i>	SHARQ FALSAFIY MEROSINING ZAMONAVIY ILMIY TADQIQOTLAR UCHUN METODOLOGIK AHAMIYATI	PEDAGOGIKA	121
	МЕТОДОЛОГИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ФИЛОСОФСКОГО НАСЛЕДИЯ ВОСТОКА ДЛЯ СОВРЕМЕННЫХ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ		
	THE METHODOLOGICAL SIGNIFICANCE OF THE PHILOSOPHICAL HERITAGE OF THE EAST FOR CONTEMPORARY SCIENTIFIC RESEARCH		
<i>MUXAMEDOV FERUZ TO'LQINJONOVICH</i>	BO'LAJAK MUSIQA PEDAGOGLARIDA KREATIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK OMILLARI	PSIXOLOGIYA	128
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ КРЕАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ У БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ МУЗЫКИ		
	PSYCHOLOGICAL FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING AMONG FUTURE MUSIC EDUCATORS		
<i>MASHARIPOVA SAIDA RAHIMOVNA</i>	YOSH OILALARDA EMOTSIONAL KOMPETENTLIKNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI	PSIXOLOGIYA	134
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ДЕТЕРМИНАНТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В МОЛОДЫХ СЕМЬЯХ		
	PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF THE FORMATION OF EMOTIONAL COMPETENCE IN YOUNG FAMILIES		
<i>XOLOV DILSHOD MURODILLO O'G'LI, SUNNATOVA O'G'LOY KAMARDIN QIZI, SUNNATOVA O'G'LOY KAMARDIN QIZI</i>	O'QUVCHILARNING BILIM, KO'NIKMA, MALAKA VA KOMPETENSIYALARINI VAHOLASHNING NAZARIY ASOSLARI	PEDAGOGIKA	139
	ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ЗНАНИЙ, УМЕНИЙ, НАВЫКОВ И КОМПЕТЕНЦИЙ ОБУЧАЮЩИХСЯ		
	THEORETICAL FOUNDATIONS OF ASSESSING STUDENT		
<i>HAMROYEVA XOLIDA RIZOQUL QIZI</i>	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING NUTQ FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA VIZUAL VOSITALAR VA O'YIN TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI	PEDAGOGIKA	145
	МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВИЗУАЛЬНЫХ СРЕДСТВ И ИГРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ РЕЧЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ		
	METHODOLOGY FOR USING VISUAL AIDS AND GAME-BASED TECHNOLOGIES TO DEVELOP THE SPEECH ACTIVITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS		

<i>ISMATOVA SAYYORA SOBIR QIZI</i>	TADBIRKORLIK KOMPITENSIYASINING ASOSIY TUSHUNCHALARI VA UNING MAZMUN MOHIYATI	PEDAGOGIKA	152
	ОСНОВНЫЕ ПОНЯТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ И ЕЁ СОДЕРЖАТЕЛЬНАЯ СУЩНОСТЬ		
	BASIC CONCEPTS OF ENTREPRENEURIAL COMPETENCE AND ITS CONTENT-RELATED ESSENCE		
<i>NORQULOVA SEVARA O'ROZ QIZI</i>	TALABALARNING INTELLEKTUAL VA KOGNITIV FAOLIGINI TRENINGLAR ORQALI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK MEKANIZMLARI	PSIXOLOGIYA	158
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ И КОГНИТИВНОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ ПОСРЕДСТВОМ ТРЕНИНГОВ		
	PSYCHOLOGICAL MECHANISMS FOR DEVELOPING STUDENTS' INTELLECTUAL AND COGNITIVE ACTIVITY THROUGH TRAINING PROGRAMS		
<i>ABDURAZZAQOV O'KTAM ABDUQAYUMOVICH</i>	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA IJODIY LAYOQATNI SHAKLLANTIRISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI	PEDAGOGIKA	163
	ДИДАКТИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ТВОРЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ У МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ		
	DIDACTIC POSSIBILITIES OF FORMING CREATIVE COMPETENCES IN PRIMARY STUDENTS		
<i>SODIQOVA GULBARNO ODILJON QIZI</i>	QIZ TALABALARNING IJTIMOY FAOLIGINI RIVOJLANTIRISHDA PSIXOLOGIK OMILLAR TAHLILI	PSIXOLOGIYA	169
	АНАЛИЗ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОК		
	ANALYSIS OF PSYCHOLOGICAL FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF FEMALE STUDENTS' SOCIAL ACTIVITY		
<i>TESHABOEV AKRAMJON YULDASHEVICH</i>	BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING KASBIY KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHDA DIAGNOSTIK YONDASHUVNING PEDAGOGIK ASOSLARI	PEDAGOGIKA	173
	ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ДИАГНОСТИЧЕСКОГО ПОДХОДА К ФОРМИРОВАНИЮ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ		
	PEDAGOGICAL FOUNDATIONS OF THE DIAGNOSTIC APPROACH TO DEVELOPING THE PROFESSIONAL COMPETENCIES OF FUTURE TEACHERS		
<i>XAMRAYEVA FIRUZA AZIMOVNA</i>	GADJETLARDAN FOYDALANISHNING BOLALAR DIQQAT, XOTIRA VA EMOTSIONAL REAKSIYALARIGA TA'SIRI	PSIXOLOGIYA	178
	ВЛИЯНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГАДЖЕТОВ НА ВНИМАНИЕ, ПАМЯТЬ И ЭМОЦИОНАЛЬНЫЕ РЕАКЦИИ ДЕТЕЙ		
	THE IMPACT OF GADGET USE ON CHILDREN'S ATTENTION, MEMORY, AND EMOTIONAL REACTIONS		

<i>TOHIROVA FERUZA</i>	BO'LAJAK TIBBIYOT XODIMLARIDA KASBIY IDENTIKLIKNI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK MEKANIZMLARI	PSIXOLOGIYA	186
	ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ У БУДУЩИХ МЕДИЦИНСКИХ РАБОТНИКОВ		
	PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL MECHANISMS FOR DEVELOPING PROFESSIONAL IDENTITY IN FUTURE HEALTHCARE PROFESSIONALS		
<i>JO'RAYEV HUSEN IBOD O'G'LI</i>	TAEKWONDO MASHG'ULOTLARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH ORQALI SPORTCHILAR TEXNIK-TAKTIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH	PEDAGOGIKA	194
	СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ ТХЭКВОНДИСТОВ ПОСРЕДСТВОМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ТРЕНИРОВОЧНОМ ПРОЦЕССЕ		
	IMPROVING THE TECHNICAL AND TACTICAL PREPARATION OF TAEKWONDO ATHLETES THROUGH THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN TRAINING		
<i>AXMATQULOVA MAXFUZA SHUHRAT QIZI</i>	МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ YO'NALISHI TALABALARIDA LEKSIK KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISHNING LINGVO-KOGNITIV XUSUSIYATLARI	PEDAGOGIKA	203
	ЛИНГВОКОГНИТИВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ЛЕКСИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ НАПРАВЛЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ		
	LINGUO-COGNITIVE FEATURES OF DEVELOPING LEXICAL COMPETENCE IN PRESCHOOL EDUCATION STUDENTS		
<i>USMONOV RAHIM RAXMONALI O'G'LI</i>	DEFFENBACHERNING DRIVING ANGER SCALE METODI ASOSIDA HAYDOVCHILARDAGI G'AZABLANISH XUSUSIYATLARINI HAYDOVCHILIK TAJRIBASI KESIMIDA O'RGANISH	PSIXOLOGIYA	209
	ИЗУЧЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ПРОЯВЛЕНИЯ ГНЕВА У ВОДИТЕЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ВОДИТЕЛЬСКОГО СТАЖА НА ОСНОВЕ МЕТОДИКИ ДЕФФЕНБАХЕРА «DRIVING ANGER SCALE»		
	A STUDY OF DRIVERS' ANGER CHARACTERISTICS BASED ON DRIVING EXPERIENCE USING DEFFENBACHER'S "DRIVING ANGER SCALE" METHOD		

<i>XUDDIYEVA UMIDA AMINJON QIZI</i>	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MATEMATIK SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	PEDAGOGIKA	215
	ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА ДЛЯ РАЗВИТИЯ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ		
	THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES TO DEVELOP MATHEMATICAL LITERACY AMONG PRIMARY SCHOOL STUDENTS		
<i>NEMATOV SOHIB TESHAYEVICH</i>	JISMONIY MASHQLAR JARAYONIDA PSIXOLOGIK BARQARORLIK VA CHIDAMLILIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	PSIXOLOGIYA	221
	ВЗАИМОСВЯЗЬ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ И ВЫНОСЛИВОСТИ В ПРОЦЕССЕ ВЫПОЛНЕНИЯ ФИЗИЧЕСКИХ УПРАЖНЕНИЙ		
	THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND ENDURANCE DURING PHYSICAL EXERCISE		
<i>RASHIDOV ABDURASHID MURODULLAYEVICH</i>	HARBIY XIZMATGA PSIXOFIZIOLOGIK TAYYORLASH JARAYONIDA RAQAMLASHTIRISHNING AHAMIYATI VA SAMARADORLIGI	PSIXOLOGIYA	228
	ЗНАЧЕНИЕ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЦИФРОВИЗАЦИИ В ПРОЦЕССЕ ПСИХОФИЗИОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ К ВОЕННОЙ СЛУЖБЕ		
	THE IMPORTANCE AND EFFECTIVENESS OF DIGITALIZATION IN THE PROCESS OF PSYCHOPHYSIOLOGICAL PREPARATION FOR MILITARY SERVICE		
<i>ALIMARDANOVA SITORA IKROM QIZI</i>	MAXSUS TA'LIM HATIYOJIGA EGA BOLALARNI QO'LLAB QUVVATLASHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARINING O'RNI	PEDAGOGIKA	232
	РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОДДЕРЖКЕ ДЕТЕЙ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ		
	THE ROLE OF MODERN TECHNOLOGIES IN SUPPORTING CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS		
<i>ASKAROVA ZEBINISO AKBAR QIZI</i>	FILOLOGIYA YO'NALISHI TALABALARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TA'LIM VOSITALARINING O'RNI	PEDAGOGIKA	240
	РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СРЕДСТВ В РАЗВИТИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ СТУДЕНТОВ ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ НАПРАВЛЕНИЙ		
	THE ROLE OF DIGITAL EDUCATIONAL TOOLS IN DEVELOPING THE PROFESSIONAL COMPETENCIES OF PHILOLOGY STUDENTS		

<i>AVEZOV DAVRONBEK SOBUROVICH</i>	BO'LAJAK BOSHLANG'CH SINFLAR O'QITUVCHILARINING AXBOROT KOMMUNIKATSIYA VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI	PEDAGOGIKA	246
	ДИДАКТИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ СРЕДСТВ БУДУЩИМ УЧИТЕЛЯМ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ		
	DIDACTIC OPPORTUNITIES FOR FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN USING INFORMATION AND COMMUNICATION TOOLS		
<i>AXMEDOVA NILUFAR ILHOMBOY QIZI</i>	NOGIRONLIGI BOR XOTIN-QIZLARNI IJTIMOY HIMOYA QILISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	PEDAGOGIKA	252
	ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ ЖЕНЩИН С ИНВАЛИДНОСТЬЮ		
	WAYS TO IMPROVE THE SOCIAL PROTECTION SYSTEM FOR WOMEN WITH DISABILITIES		
<i>IZZATOV SHERZOD SAMAD O'GLI</i>	SUN'YI INTELLEKT VA RAQAMLI MUHIT SHAROITIDA YOSHLARNING PSIXOLOGIK SALOMATLIGINI TA'MINLASH MEKANIZMLARI	PSIXOLOGIYA	257
	МЕХАНИЗМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ МОЛОДЕЖИ В УСЛОВИЯХ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА И ЦИФРОВОЙ СРЕДЫ		
	MECHANISMS FOR ENSURING THE PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF YOUNG PEOPLE IN THE CONTEXT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND THE DIGITAL ENVIRONMENT		
<i>MURATOVA SABOXAT CHORIYEVNA</i>	O'ZBEK XALQ URF-ODATLARINING O'QUVCHILAR TARBIYASIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI	PEDAGOGIKA	262
	РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ УЗБЕКСКИХ НАРОДНЫХ ОБЫЧАДОВ В ВОСПИТАНИИ УЧАЩИХСЯ		
	THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF UZBEK FOLK TRADITIONS IN THE EDUCATION OF STUDENTS		
<i>NIYAZOVA NILUFAR FARXADOVNA</i>	ONKOLOGIK BEMORLARDA PSIXOLOGIK MOSLASHUVNI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MEKANIZMLARI	PSIXOLOGIYA	267
	СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ АДАПТАЦИИ У ОНКОЛОГИЧЕСКИХ ПАЦИЕНТОВ		
	SOCIO-PSYCHOLOGICAL MECHANISMS FOR ENHANCING PSYCHOLOGICAL ADAPTATION IN ONCOLOGY PATIENTS		
<i>RAHIMOVA NAZOKATXON KASIMDJONOVNA</i>	TALABALARDA IJTIMOY YETUKLIKNI SHAKLLANTIRISH ORQALI TA'LIM SIFATINI OSHIRISHNING PSIXOLOGIK MEKANIZMLARI	PSIXOLOGIYA	276
	ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ ПОСРЕДСТВОМ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ЗРЕЛОСТИ СТУДЕНТОВ		
	PSYCHOLOGICAL MECHANISMS FOR IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION THROUGH THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' SOCIAL MATURITY		

<i>SAFAROVA SARVINOZ</i>	KOMMUNIKATIV MASHQLAR ASOSIDA YUQORI SINIF O'QUVCHILARINING LEKSIK KOMPETENSIYASINI DIAGNOSTIKA QILISH VA BAHOLASH MEZONLARI	PEDAGOGIKA	283
	КРИТЕРИИ ДИАГНОСТИКИ И ОЦЕНКИ ЛЕКСИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ УЧАЩИХСЯ СТАРШИХ КЛАССОВ НА ОСНОВЕ КОММУНИКАТИВНЫХ УПРАЖНЕНИЙ		
	CRITERIA FOR DIAGNOSING AND ASSESSING THE LEXICAL COMPETENCE OF SENIOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS BASED ON COMMUNICATIVE EXERCISES		
<i>SAYIPOVA DILOBAR RAXIMOVA</i>	OLIV TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASHGA O'RGATUVCHI TOPSHIRIQLAR: DUNYO VA O'ZBEKISTON TAJRIBASI	PEDAGOGIKA	289
	ЗАДАНИЯ ОБУЧАЮЩИЕ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЕ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ: МИРОВОЙ И УЗБЕКСКИЙ ОПЫТ		
	TEACHING ASSIGNMENTS THAT FOSTER INDEPENDENT LEARNING IN HIGHER EDUCATION: GLOBAL AND UZBEK EXPERIENCE		
<i>TOIROVA MUNAVVAR MURODULLAYEVNA</i>	TA'LIM JARAYONIDA O'QUVCHILARDA MILLIY QADRIYATLAR ASOSIDA IDENTIKLIKNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI	PEDAGOGIKA	294
	МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ИДЕНТИЧНОСТИ УЧАЩИХСЯ НА ОСНОВЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ		
	MECHANISMS FOR DEVELOPING STUDENTS' IDENTITY BASED ON NATIONAL VALUES IN THE EDUCATIONAL PROCESS		
<i>XOMUDJONOVA FERUZA KOMILJON QIZI</i>	MURAKKAB YUKLAMALARNI HISOBGA OLGAN HOLDA 15-16 YOSHDAGI SPORTCHILARNING MAXSUS TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH VA ANIQLASH	PEDAGOGIKA	302
	СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ И ОПРЕДЕЛЕНИЕ СПЕЦИАЛЬНОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ СПОРТСМЕНОВ 15-16 ЛЕТ С УЧЕТОМ СЛОЖНЫХ НАГРУЗОК		
	IMPROVING AND ASSESSING THE SPECIAL PREPAREDNESS OF 15-16-YEAR OLD ATHLETES TAKING INTO ACCOUNT COMPLEX TRAINING LOADS		

Askarova Zebiniso Akbar qizi,
Buxoro xalqaro universiteti mustaqil tadqiqotchisi
E-mail: askarova.zebiniso@bxu.uz

FILOLOGIYA YO'NALISHI TALABALARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TA'LIM VOSITALARINING O'RNI

Annotatsiya. Mazkur maqolada filologiya yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli ta'lim vositalarining o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqotda raqamli ta'lim muhiti, elektron ta'lim platformalari, interaktiv dasturlar hamda sun'iy intellektga asoslangan texnologiyalarning filolog mutaxassislarining lingvistik, kommunikativ, tadqiqotchilik va axborot-kommunikativ kompetensiyalarini shakllantirishdagi imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, raqamli vositalardan foydalanishning pedagogik-didaktik asoslari, ularning ta'lim samaradorligini oshirishdagi roli hamda zamonaviy filologiya ta'limini takomillashtirishdagi istiqbollari ilmiy jihatdan asoslangan.

Kalit so'zlar: filologiya ta'limi, kasbiy kompetensiya, raqamli ta'lim vositalari, elektron ta'lim, raqamli kompetentlik, kommunikativ kompetensiya, sun'iy intellekt, ta'lim texnologiyalari, raqamli pedagogika, interaktiv o'qitish.

РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СРЕДСТВ В РАЗВИТИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ СТУДЕНТОВ ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ НАПРАВЛЕНИЙ

Аннотация. В данной статье анализируется роль цифровых образовательных средств в развитии профессиональных компетенций студентов филологических направлений. В исследовании рассматриваются возможности цифровой образовательной среды, электронных образовательных платформ, интерактивных программ и технологий, основанных на искусственном интеллекте, в формировании лингвистической, коммуникативной, исследовательской и информационно-коммуникационной компетентности будущих филологов. Особое внимание уделяется педагогико-дидактическим основам применения цифровых технологий, их влиянию на повышение эффективности образовательного процесса и перспективам совершенствования современного филологического образования.

Ключевые слова: филологическое образование, профессиональная компетенция, цифровые образовательные средства, электронное обучение, цифровая компетентность, коммуникативная компетенция, искусственный интеллект, образовательные технологии, цифровая педагогика, интерактивное обучение.

THE ROLE OF DIGITAL EDUCATIONAL TOOLS IN DEVELOPING THE PROFESSIONAL COMPETENCIES OF PHILOLOGY STUDENTS

Abstract. This article examines the role of digital educational tools in the development of professional competencies among philology students. The study highlights the potential of digital learning environments, e-learning platforms, interactive applications, and artificial intelligence-based technologies in fostering linguistic, communicative, research, and information-communication competencies of future philologists. Furthermore, the pedagogical and didactic foundations of integrating digital tools into the educational process are explored, emphasizing their contribution to enhancing learning effectiveness and advancing contemporary philological education. The findings

demonstrate that digital technologies serve as an essential factor in improving professional training and developing competitive specialists in the field of philology.

Key words: *philological education, professional competence, digital educational tools, e-learning, digital literacy, communicative competence, artificial intelligence, educational technologies, digital pedagogy, interactive learning.*

Kirish. Jahon ta'lim tizimida kechayotgan raqamli transformatsiya jarayonlari oliy ta'lim muassasalari oldiga yangi vazifalarni qo'yimoqda. Xususan, bo'lajak mutaxassislarni zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalana oladigan, mustaqil fikrlaydigan hamda global axborot makonida faoliyat yurita oladigan kadrlar sifatida tayyorlash dolzarb masalalardan biriga aylangan. Mazkur jarayon filologiya ta'limiga ham bevosita ta'sir ko'rsatib, til va adabiyot fanlarini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalar hamda raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Filologiya yo'nalishi talabalari uchun kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish nafaqat nazariy bilimlarni egallash, balki ularni amaliy faoliyatda qo'llash, ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish, zamonaviy lingvistik dasturlar bilan ishlash va samarali kommunikatsiyani yo'lga qo'yish kabi ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi. Shu nuqtai nazardan, raqamli ta'lim vositalari talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning muhim omili sifatida namoyon bo'lmoqda.

Raqamli ta'lim vositalari tarkibiga elektron ta'lim platformalari, virtual kutubxonalar, korpus lingvistikasi dasturlari, multimedia texnologiyalari, sun'iy intellektga asoslangan ta'lim tizimlari, mobil ilovalar va masofaviy ta'lim platformalari kiradi. Ularning qo'llanilishi ta'lim jarayonining interaktivligini oshiradi, talabalarining mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytiradi hamda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy davrda raqamli texnologiyalar ta'limning ajralmas qismiga aylandi, turli fanlarga, jumladan, filologiyaga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Sun'iy intellekt (AI), raqamli ta'lim platformalari va onlayn resurslarning jadal rivojlanishi bo'lajak filologlarning kasbiy malakalarini egallash va rivojlantirish usullarini o'zgartirdi. Raqamli texnologiyalar nafaqat til o'rganishni yaxshilaydi, balki filologiya sohasidagi tadqiqotlar, muloqot va hamkorlikni ham osonlashtiradi. Ushbu maqolada taniqli olim va pedagoglarning fikr-mulohazalari asosida bo'lajak filologlarning kasbiy malakasini oshirishda raqamli texnologiyalarning o'рни va ahamiyati o'rganiladi.[1]

Materiallar va metodlar. Filologiyada kasbiy kompetensiya deganda lingvistik tahlil, adabiy talqin, tarjima va muloqotni samarali amalga oshirish uchun zarur bo'lgan har tomonlama bilim, ko'nikma va malakalar tushuniladi. Shulman fikricha, kasbiy kompetensiya mazmuniy bilim, pedagogik mahorat va nazariy tamoyillarni real sharoitlarda qo'llash qobiliyatini o'z ichiga oladi. Filologiyada bu kompetensiya bir nechta tillarni bilish, tanqidiy fikrlash va tadqiqot va muloqot uchun raqamli vositalardan samarali foydalanishni qamrab oladi.[2]

Raqamli texnologiyalar paydo bo'lishi bilan filologlar an'anaviy lingvistik va adabiy ko'nikmalarni zamonaviy raqamli savodxonlik bilan birlashtirishi kerak. Warschauer ta'kidlaganidek, raqamli kompetentlik hozirda til o'rganish va o'qitishning asosiy jihati bo'lib, filologlardan turli texnologik vositalardan foydalanishda mohir bo'lishni talab qiladi.[3]

Kasbiy kompetensiya tushunchasining mohiyati

Pedagogik va metodik adabiyotlarda "kasbiy kompetensiya" tushunchasi mutaxassisning kasbiy faoliyatni samarali amalga oshirish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy sifatlar majmui sifatida talqin etiladi. Filologiya yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyasi quyidagi tarkibiy qismlardan iborat:

- lingvistik kompetensiya;
- kommunikativ kompetensiya;
- madaniyatlararo kompetensiya;
- tadqiqotchilik kompetensiyasi;

- axborot-kommunikativ kompetensiya;
- pedagogik kompetensiya.

Zamonaviy ta'lim sharoitida mazkur kompetensiyalarni rivojlantirish raqamli texnologiyalar bilan uzviy bog'liq holda amalga oshirilmoqda.

Raqamli ta'lim vositalarining pedagogik imkoniyatlari

Raqamli ta'lim vositalari ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi innovatsion texnologiyalar majmuasidir. Ular yordamida o'quv materiallarini taqdim etish, nazorat qilish, baholash va tahlil qilish jarayonlari soddalashadi.

Masalan, Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams kabi platformalar o'quv jarayonini masofadan turib tashkil etish imkonini beradi. Elektron kutubxonalar va ilmiy ma'lumotlar bazalari esa talabalar uchun ilmiy manbalardan tezkor foydalanish imkoniyatini yaratadi.

Filologiya ta'limida raqamli vositalarning qo'llanilishi quyidagi afzalliklarga ega:

- ta'limning interaktivligini oshiradi;
- individual ta'lim trayektoriyasini yaratadi;
- mustaqil ta'lim ko'nikmalarini rivojlantiradi;
- akademik mobillikni ta'minlaydi;
- ilmiy-tadqiqot faoliyatini faollashtiradi;
- o'quv motivatsiyasini kuchaytiradi.

Lingvistik va kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirishda raqamli vositalarning o'rni

Filologiya yo'nalishi talabalarining asosiy kasbiy kompetensiyalaridan biri lingvistik kompetensiya hisoblanadi. Ushbu kompetensiyani rivojlantirishda elektron lug'atlar, til korpuslari, tarjima dasturlari va sun'iy intellekt asosidagi platformalarning ahamiyati katta.

Masalan, til korpuslari yordamida talabalar so'zlarning qo'llanish chastotasi, kontekstual xususiyatlari va semantik munosabatlarini o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Elektron lug'atlar esa leksik birliklarning ma'nolarini tezkor aniqlash va qiyosiy tahlil qilishga yordam beradi.

Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda videokonferensiya platformalari, forumlar, bloglar va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu vositalar talabalarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish, muloqot madaniyatini shakllantirish hamda xalqaro akademik hamkorlikni yo'lga qo'yishga xizmat qiladi.

Natijalar. Tadqiqotchilik kompetensiyasini shakllantirishda raqamli texnologiyalar:

Ilmiy tadqiqot faoliyati filolog mutaxassis tayyorlashning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar ilmiy izlanishlarning samaradorligini oshirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Bugungi kunda talabalar Google Scholar, Scopus, Web of Science kabi ilmiy bazalar orqali ilmiy maqolalarni izlash va tahlil qilish imkoniyatiga ega. Matnlarni statistik tahlil qilish, korpus lingvistikasi usullaridan foydalanish hamda bibliografik ma'lumotlarni boshqarish uchun maxsus dasturlar qo'llanilmoqda.

Natijada talabalarining analitik fikrlashi, ilmiy izlanish olib borish ko'nikmalari va akademik yozuv kompetensiyasi rivojlanadi.

Filologiya ta'limida raqamli texnologiyalarning o'rni. Raqamli texnologiyalar filologiya talabalarini uchun keng ko'lamli imtiyozlarni taqdim etadi, jumladan, axborotga kirishni yaxshilash, interaktiv o'rganish tajribasi va hamkorlikni kengaytirish. Raqamli texnologiyalar filologiya ta'limiga hissa qo'shadigan ba'zi asosiy yo'nalishlar quyidagilar:

1. Raqamli kutubxonalar va onlayn manbalar. Raqamli texnologiyalarning eng muhim afzalliklaridan biri bu keng ko'lamli onlayn resurslarning mavjudligi. Project Gutenberg va Google Books kabi raqamli kutubxonalar mumtoz va zamonaviy adabiy asarlarga kirish imkonini beradi, bu esa chuqur tadqiqotlarni osonlashtiradi. Liu kabi olimlarning ta'kidlashicha, raqamli arxivlar filologlarga turli tarixiy davrlardagi matnlarni tahlil qilish imkonini beradi, til evolyutsiyasi va adabiy

tendentsiyalarni tushunishlarini kuchaytiradi.[4] Bundan tashqari, JSTOR va ResearchGate kabi onlayn ma'lumotlar bazalari filologiya talabalariga ushbu sohadagi eng so'nggi tadqiqotlar va nazariy asoslar bilan shug'ullanish imkonini beruvchi akademik maqolalarga kirishni taklif qiladi.[5]

2. E-Learning platformalari va onlayn kurslar. Coursera, edX va Khan Academy kabi elektron o'quv platformalarining paydo bo'lishi filologiya ta'limida inqilob qildi. Ushbu platformalar tilshunoslik, adabiyot va tarjimashunoslik bo'yicha interfaol kurslarni taqdim etib, talabalarga o'z tezligida o'rganish imkonini beradi. Garrison va Kanuka ma'lumotlariga ko'ra, an'anaviy va raqamli usullarni birlashtirgan aralash ta'lim talabalarining faolligini oshiradi va murakkab lingvistik tushunchalarni chuqurroq tushunishga yordam beradi. Virtual sinflar va Massive Open Onlayn Kursleri (MOOCs) shuningdek, filologiya talabalariga xalqaro ekspertlar bilan muloqot qilish, ularning dunyoqarashi va turli til an'analari haqidagi tushunchalarini kengaytirish imkonini beradi.[6]

3. Sun'iy intellekt va tabiiy tilni qayta ishlash (NLP). Grammarly, DeepL va Google Translate kabi sun'iy intellektga asoslangan vositalar filologiya talabalariga til o'rganish va tarjima qilishda yordam beradi. Alga asoslangan NLP texnologiyalari grammatik naqshlarni aniqlash, stilistik yaxshilanishlarni taklif qilish va matn tarjimalarini avtomatlashtirish orqali lingvistik tahlilni yaxshilaydi. Jurafskiy va Martin ta'kidlaganidek, tilshunoslikdagi sun'iy intellekt ilovalari tilni qayta ishlash va hisoblash filologiyasini o'zgartirib, matn tahlilini yanada samaraliroq qilmoqda.[7] Biroq, Bender va Koller kabi olimlarning ogohlantirishicha, sun'iy intellektga asoslangan tarjima vositalari hanuzgacha kontekstni tushunish va madaniy sezgirlikka ega emas, bu esa murakkab lingvistik vazifalarga inson aralashuvini talab qiladi.[8]

Muhokama. So'nggi yillarda sun'iy intellekt texnologiyalari ta'lim tizimida keng qo'llanilmoqda. Chatbotlar, avtomatik tarjima tizimlari, matn tahlili dasturlari va generativ sun'iy intellekt vositalari filologiya ta'limining yangi bosqichga ko'tarilishiga xizmat qilmoqda.

Sun'iy intellekt asosidagi platformalar talabalar uchun individual ta'lim muhitini yaratadi, o'quv materiallarini moslashtiradi va o'zlashtirish darajasini monitoring qiladi. Bunday texnologiyalar talabalarining ijodiy fikrlash, tanqidiy tahlil qilish va axborot bilan ishlash kompetensiyalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Shu bilan birga, sun'iy intellekt vositalaridan foydalanishda akademik halollik tamoyillariga rioya qilish ham muhim hisoblanadi.

Filologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish zamonaviy oliy ta'limning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi. Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta'lim jarayoniga innovatsion vositalarni keng tatbiq etishni taqozo etmoqda. Tadqiqot jarayonida raqamli ta'lim vositalarining filologiya talabalarining lingvistik, kommunikativ, axborot-kommunikatsion hamda tadqiqotchilik kompetensiyalariga ta'siri tahlil qilindi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, an'anaviy ta'lim bilan bir qatorda raqamli platformalardan foydalanish talabalarining mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantiradi. Xususan, elektron ta'lim platformalari (Moodle, Google Classroom), interaktiv test tizimlari (Kahoot, Quizizz), videokonferensiya platformalari (Zoom, Microsoft Teams) hamda sun'iy intellekt asosidagi ta'lim vositalaridan foydalanish natijasida talabalarining darsdagi faolligi, bilimlarni o'zlashtirish darajasi va amaliy topshiriqlarni bajarish sifati oshganligi kuzatildi.

Tadqiqot davomida filologiya yo'nalishining 80 nafar talabasi ishtirokida kuzatuv va so'rovnomma usullari qo'llanildi. Ishtirokchilar ikki guruhga ajratildi: nazorat guruhi an'anaviy ta'lim metodlari asosida, tajriba guruhi esa raqamli ta'lim vositalari integratsiyalashgan holda o'qitildi. Bir semestr yakunida olingan natijalar quyidagicha bo'ldi. (1-Jadvalga qarang.)

1-Jadval.

Filologiya talabalarining kasbiy kompetensiyalardan foydalanish ko'rsatkichlari

Kompetensiya turi	Nazorat guruhi (%)	Tajriba guruhi (%)
Kommunikativ kompetensiya	72	89

Raqamli kompetensiya	64	93
Tadqiqotchilik kompetensiyasi	69	86
Mustaqil ta'lim ko'nikmasi	71	91
Kasbiy motivatsiya	75	90

Jadval ma'lumotlari tajriba guruhida barcha kompetensiyalar bo'yicha ijobiy o'sish kuzatilganligini ko'rsatadi. Ayniqsa, raqamli kompetensiyaning 64 foizdan 93 foizgacha oshishi talabalar zamonaviy axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishni o'zlashtirganini tasdiqlaydi.

Shuningdek, so'rovnomalar natijalariga ko'ra, talabalarining 92 foizi raqamli platformalar orqali topshiriqlarni bajarish qulayligini, 88 foizi multimedia materiallari mavzuni chuqurroq tushunishga yordam berishini, 85 foizi esa sun'iy intellekt asosidagi vositalar ilmiy matnlar bilan ishlash, tarjima qilish va akademik yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilganini qayd etdi. Faqat 8 foiz respondent internet sifati yoki texnik muammolar sabab ayrim qiyinchiliklarga duch kelganini bildirdi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish quyidagi afzalliklarni ta'minlaydi:

- ta'limning individuallashtirilishi va differentsiallasuvi;
- talabalar mustaqil ta'lim faoliyatining faollashuvi;
- autentik xorijiy manbalar bilan ishlash imkoniyatining kengayishi;
- akademik yozuv va tarjima kompetensiyalarining rivojlanishi;
- jamoaviy hamkorlik va loyiha asosida o'qitish samaradorligining ortishi;
- ta'lim natijalarini tezkor monitoring qilish va baholash imkoniyatining yaratilishi.

Biroq tahlil davomida ayrim muammolar ham aniqlandi. Jumladan, ayrim talabalar raqamli savodxonlik darajasining yetarli emasligi, internet tezligining pastligi hamda barcha o'qituvchilarning raqamli pedagogik kompetensiyasi bir xil darajada shakllanmaganligi raqamli ta'lim samaradorligiga ma'lum darajada salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Xulosa. Umuman olganda, olingan natijalar filologiya yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli ta'lim vositalarini tizimli ravishda qo'llash ta'lim sifatini oshirishning muhim omili ekanligini tasdiqlaydi. Raqamli platformalar nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlash, balki amaliy til ko'nikmalari, ilmiy tadqiqot olib borish, akademik yozuv, tarjima va kasbiy kommunikatsiya kompetensiyalarini shakllantirishda ham yuqori samaradorlikni namoyon etdi. Shu bois filologiya ta'lim dasturlariga zamonaviy raqamli vositalarni integratsiya qilish, o'qituvchilarning raqamli pedagogik kompetensiyasi bir xil darajada shakllanmaganligi raqamli ta'lim samaradorligiga ma'lum darajada salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Umuman olganda, olingan natijalar filologiya yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli ta'lim vositalarini tizimli ravishda qo'llash ta'lim sifatini oshirishning muhim omili ekanligini tasdiqlaydi. Raqamli platformalar nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlash, balki amaliy til ko'nikmalari, ilmiy tadqiqot olib borish, akademik yozuv, tarjima va kasbiy kommunikatsiya kompetensiyalarini shakllantirishda ham yuqori samaradorlikni namoyon etdi. Shu bois filologiya ta'lim dasturlariga zamonaviy raqamli vositalarni integratsiya qilish, o'qituvchilarning raqamli pedagogik kompetensiyalarini muntazam rivojlantirish hamda sun'iy intellekt texnologiyalaridan oqilona foydalanish bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Bunyodjon N. KASBIY KOMPETENSIYA VA PEDAGOGNING KASBIY KOMPETENTLIGI //Uz-conferences. – 2024. – №. 1. – C. 330-337.

2. Warschauer M. The death of cyberspace and the rebirth of CALL //English Teachers' Journal. – 2000. – T. 53. – №. 1. – C. 61-67
3. Liu L. et al. Comparison of next-generation sequencing systems //BioMed research international. – 2012. – T. 2012. – №. 1. – C. 251364.
4. Sodiqovna S. U. PEDAGOGIK KASBIY KOMPETENTLIK VA UNGA XOS SIFATLAR //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2025. – Т. 62. – №. 6. – C. 184-189.
5. Luria A.R. Garrison D. R., Kanuka H. Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education //The internet and higher education. – 2004. – Т. 7. – №. 2. – C. 95-105
6. artin, James H., and Daniel Jurafsky. "Vector Semantics and Embeddings." Speech Lang. Process (2019): 1-31.
7. Bender E. M., Koller A. Climbing towards NLU: On meaning, form, and understanding in the age of data //Proceedings of the 58th annual meeting of the association for computational linguistics. – 2020. – C. 5185-5198.

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2025-yil 16-fevral kuni № 622042-sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan.

Tahririyat manzili: 200117, O'zbekiston Respublikasi,
Buxoro shahri Alpomish ko'chasi, 9-uy
Elektron manzil: <https://fanistiqbollari.uz>
Telegram raqami: -998 (93) 689-80-90

Ta'limda istiqbolli izlanishlar xalqaro ilmiy-metodik jurnal.
Buxoro, 2026. № 7-Son, 1-Qism.